

Artisjus Szerzői Akadémia

2012 11 28

A 11. Artisjus Szerzői Akadémia kifejezetten „belső ügyekről” szól; az előadók arról tájékoztatták a hallgatóságot, hogy milyen újdonságok vannak a jogdíjak kezelése terén. Emellett három zeneszerző-szövegíró ismertette saját tapasztalatából, hogy mire érdemes odafigyelnie egy tudatos alkotónak, hogy az őt megillető szerzői jogdíjak valóban eljussanak hozzá.

1. Felosztási Szabályzat változása

Az egyesület Küldöttgyűlése 2012. november 23-án módosította a Felosztási Szabályzatot. A változásokról egy páros előadásban Szabó Áron Vasaló (Artisjus vezetőségi tag) és Oláh András (Artisjus Dokumentációs és Felosztási Főosztály vezetője) beszélt.

Szabó Áron „Vasaló”:

Minden évben a májusi „nagyfelosztás” után a munkaszervezet részletes elemzést készít a felosztásról. Ezt követően a Vezetőség megtárgyalja a tapasztalatokat, a szerzői és zeneműkiadói véleményező bizottságok is tesznek javaslatokat, és egyéni módosító indítványok is érkeznek a szerzőktől. A Vezetőség idén úgy döntött, hogy ezek összefogására és megvitatására létrehoz egy felosztási munkacsoportot.

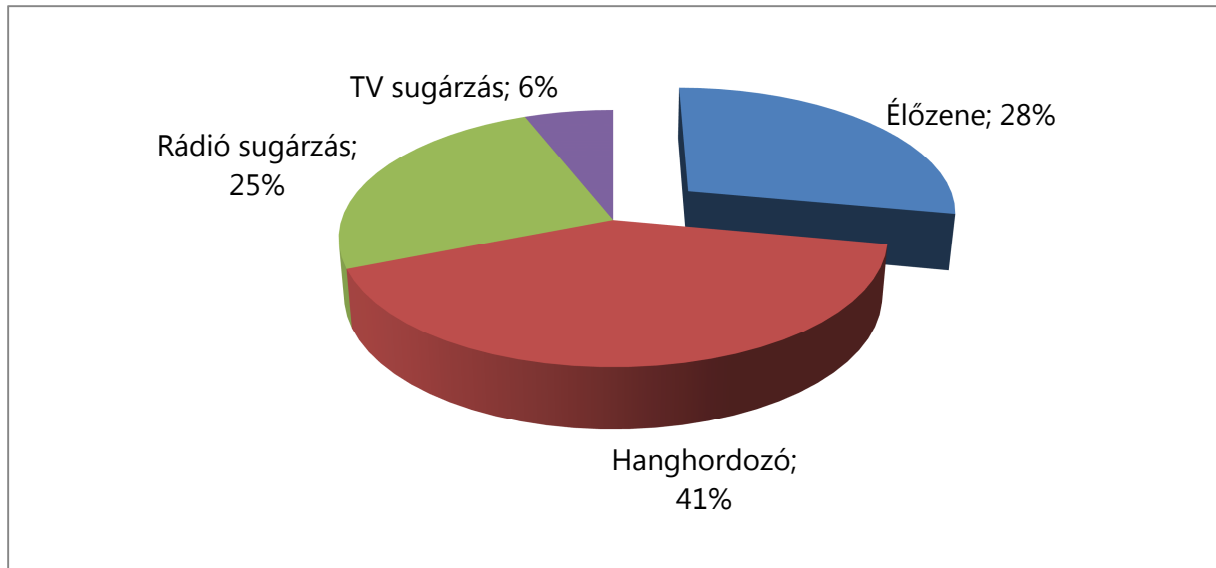
A Felosztási Szabályzat elfogadásának folyamatát meghatározza, hogy a szerzői jogi törvény előírásainak megfelelően az egyesület „legfőbb szervének” – az Artisjus esetében a 33 fős, választott Küldöttgyűlésnek – kell határoznia a javaslatokról. A 10 tagú Vezetőség tehát nem döntő, hanem csak előkészítő szerepben van ebben az ügyben.

Oláh András (Artisjus Felosztási Osztály vezetője):

A Felosztási Szabályzat mostani módosítása több témát is érintett. Ezek a következők:

1. Gépzene felosztás, élőzenei adatok*(a) könnyűzenei arányok módosítása*

A gépzenei – vendéglátóhelyektől, szálláshelyektől, üzletektől érkező – jogdíjakat az Artisjus más elhangzások adatai alapján osztja fel. 28%-ot élőzenei adatokra, 41%-ot hangfelvétel-kiadási adatokra, 25%-ot rádiós adatokra, 6%-ot pedig televíziós elhangzási adatokra osztanak rá.

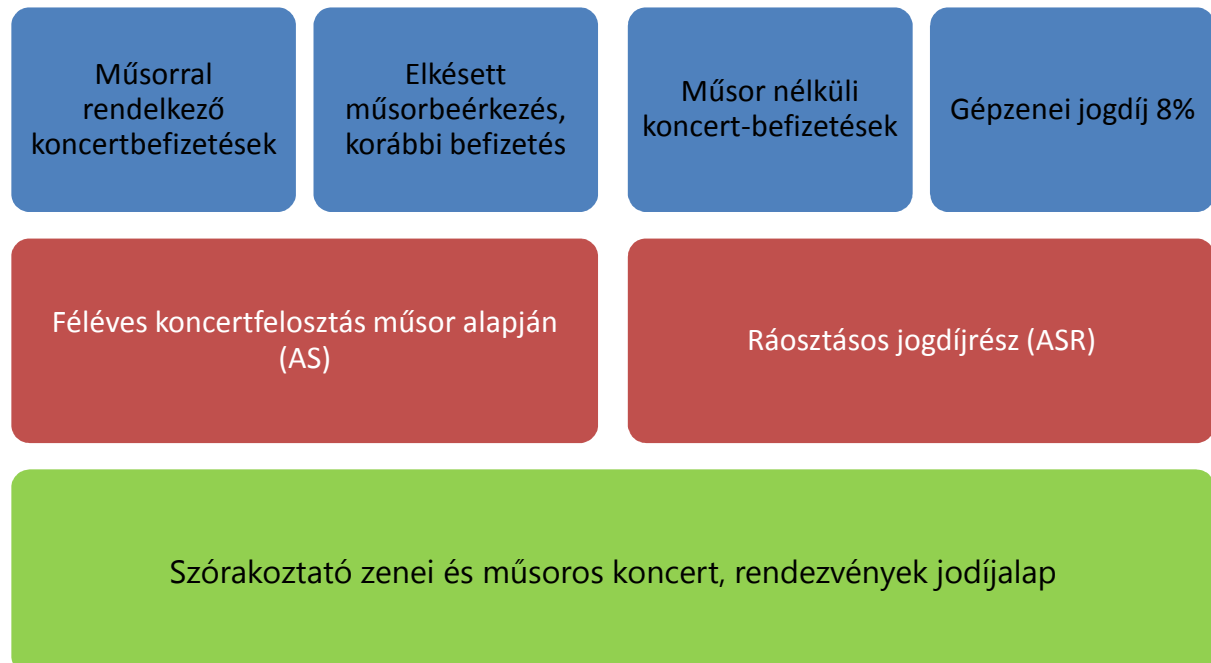

1. ábra: A gépzenei jogdíjak felosztásánál figyelembe vett adatforrások.

A novemberi módosítás az élőzenén belül két adatforrást érintett: mostantól a vendéglátó szektorból érkező élőzenei adatok figyelembevétele 16%-ról 14%-ra csökken, s közben a másik könnyűzenei adatforrás, a koncertjogdíjak figyelembevétele 6%-ról 8%-ra emelkedik.

A koncertjogdíjak struktúrája a következő:

- a műsorral rendelkező koncertbefizetések és az elkésett műsorbeérkezésű jogdíjak félévente kerülnek kifizetésre (AS jogdíjnem)
- a műsor nélküli befizetések és a gépzenei jogdíjkból származó 8% pedig évente egyszer: májusban. (ASR jogdíjnem)

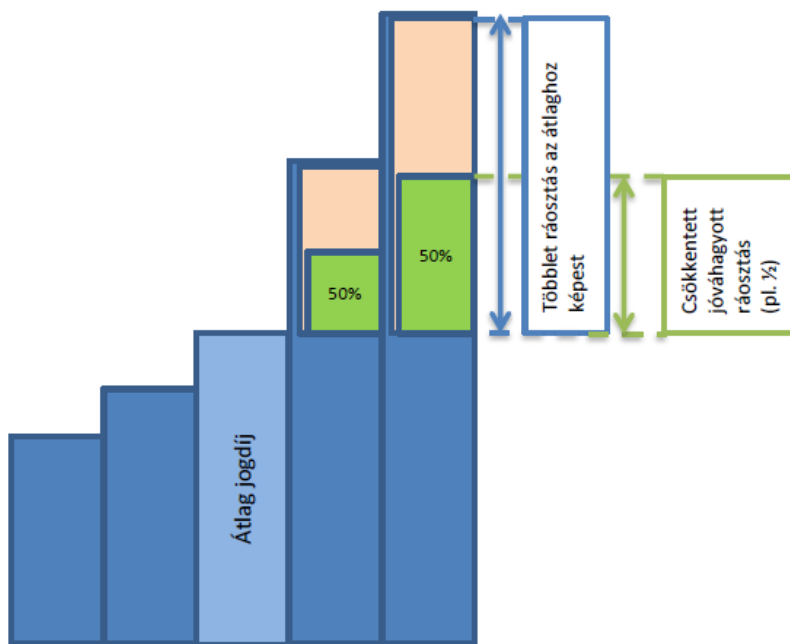

2. ábra: a könnyűzenei koncertjogdíjak struktúrája

Fontos megjegyezni, hogy a novemberi módosítás nem a „direkt” koncertjogdíjakat érinti (AS), hanem csak a rászétasos jogdíjrészt (ASR).

(b) degresszív élőzenei rászétás

Az eredeti szabály szerint minél nagyobb a koncertjogdíj, annál nagyobb rászétásban (ASR) részesül a mű. A Vezetőség azt javasolta, hogy egy bizonyos határ fölött ezek a rászétások már ne lineárisan emelkedjenek, hanem degresszíven. Így a kisebb koncerteken szereplő művek az átlag fölötti rászétásban, a nagyobb koncertek művei az átlagnál kisebb rászétásban szerepelnek majd.

3. ábra: degresszív élőzenei rászétás hatásának grafikus bemutatása

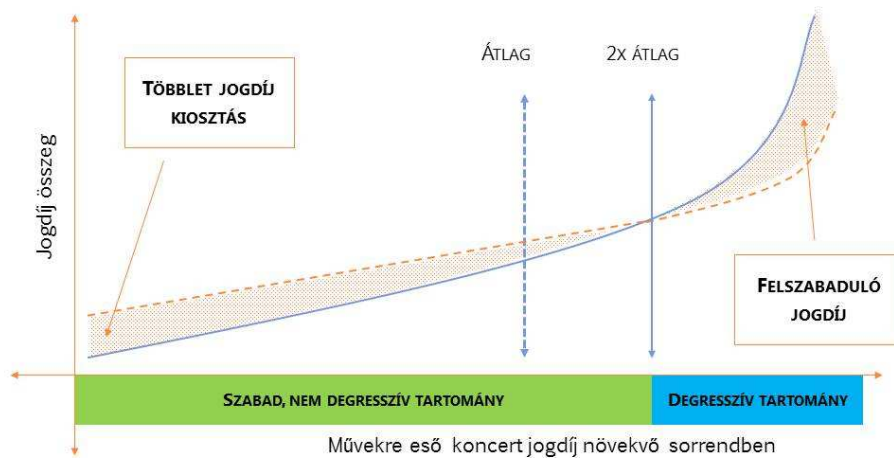
A modellezés azt mutatta, hogy a koncertfelosztásban szereplő művek kb. 1/10-ét érinti majd a degresszivitás. A többi mű az új számítás miatt felszabaduló jogdíjából pozitívan tud részesülni.

Kérdés a hallgatóságtól

- Dósa Richárd (Ricsipí): A módosítás következtében hány művet érint majd a degresszív szorzó, hányan „járnak rosszul” ezzel a megoldással?
 - o Oláh András: A modellezés szerint a felosztásban szereplő közel 60.000 különböző mű 10%,-át tehát kb. 6000 művet érint negatívan a módosítás. Mivel az így felszabaduló jogdíj a kisebb jogdíjjal rendelkező művekre esik, a többi 90% „jobban jár” a módosulással.

a

Degresszív tartomány meghatározása

8

4. ábra: az élőzenei ráosztásoknál bevezetett degresszió hatása.

2. Egyedi koncertek

Az Artisjus felosztásában található egy összeghatár, ami alatt a könnyűzenei koncertek félévente kerülnek felosztásra, és ami fölött viszont folyamatos a kifizetés. Ez a határ korábban 200.000 Ft volt, a mostani módosítás 300.000 Ft-ra emelte.

Számszerűsítve ez azt jelenti, hogy

- ezen összeghatár alatt évente kb. 14.000 élőzenés rendezvény kerül be a féléves felosztásba
- e határ fölött évente mindössze 60-70 „egyedi felosztású” koncert található.

3. Gépzene – hanghordozó adatok alapján

Szabó Áron Vasaló: A HNY jogdíjnem („Hanghordozó nyilvános előadása”) a gépzenei jogdíjak azon részét jelenti, amelyet a Felosztási Szabályzat szerint megjelent hanghordozók adatai alapján kell felosztani.

A Vezetőség azt tapasztalta a 2012-es felosztási adatok elemzése során, hogy sok olyan mű szerepel a felosztásban, amelyek kizárólag lemezen szerepelnek, más elhangzásai nem történtek. Arra kérte a Vezetőség a munkaszervezetet, hogy vizsgálja meg ennek az okát.

A vizsgálat során kiderült, hogy vannak olyan hanghordozók, amelyeket kiadjuk nagyon nagy példányszámban jogosított, minden bizonnyal a valós piaci igények sokszorosa mértékében.

Korábban a másik ráosztásos jogdíjnemben, az üres hordozó díjnál történt már hasonló elemzés és szabályzatmódosítás. Az ottani megoldás a „tízszeres limitálás” volt: ennek lényege, hogy az üres

hordozó felosztásban a hanghordozó-adatok közül csak azok a művek szerepelhetnek, amelyeknek más (nem mechanikai) jogdíja is van, és pedig ezen egyéb jogdíjak 10-szeresének erejéig. Nem mechanikai jogdíjak pl. a rádió, a TV, az internet vagy az élőzenei felosztásokból származó jogdíjak.

A felosztási munkacsoport úgy látta, hogy ez a megoldás alkalmas a gépzene területén is. Mostantól tehát a lemezen kiadott művek közül csak azok kaphatnak gépzenei jogdíjakat is, amelyeknek más elhangzásai is vannak. A maximális gépzenei ráosztás az egyéb elhangzásokból származó jogdíj 30-szorosa.

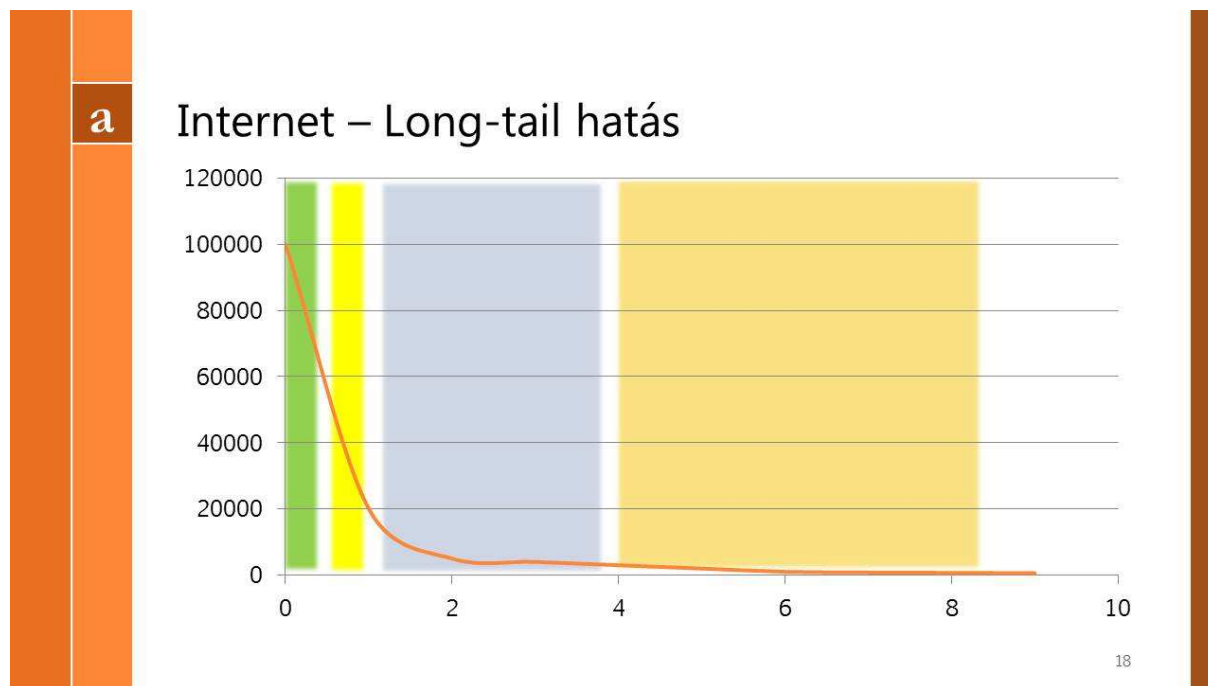
Kérdés a hallgatóságtól

- Tarbály Csaba: A kevésbé populáris számok, amiket a rádió vagy televízió játszik, az egész underground szcéna az új szabályok miatt nem részesülhet majd gépzenei jogdíjból?
 - o Oláh András: A gépzenei jogdíjak számításába a koncertjogdíjak is beleszámítanak, ahol természetesen elhangzanak underground zenék is. Az elfogadott 30szoros szorzó megengedő, – a Vezetőség szerint azért ilyen magas ez a limit, hogy a legkevésbé korlátozza az egyébként jogdíjat kapó művek megszerezhető jogdíjait.
 - o Szabó András (szerző): A módosítás indoka az volt, hogy sokan valótlan mértékű lemezkiadásokat jogosítottak, azzal a céllal fizették be a mechanikai jogdíjakat ezek után, hogy majd a gépzenei jogdíjakból nagyobb összeget tudjanak kiszakítani.
- Lányi Lajos: inkább a felosztás mögötti gondolkozásmódot kellene megváltoztatni, ahelyett, hogy toldozná-foldozná a szabályokat az egyesület. Egy konkrét példa: a helyi rádiók playlistjét nem veszik figyelembe a felosztásnál.
 - o Tóth Péter Benjamin (Artisjus, stratégiai és kommunikációs igazgató): a 2012-es felosztásban már alkalmaztuk az audio fingerprint technológiát, amely sok helyi rádió műsorát is behozta a felosztásba. Ez ugyanis lehetővé teszi azt, hogy manuális beavatkozás nélkül, automatikusan feldolgozásra kerüljön a műsor.
 - o Lányi Lajos: hamarosan komplett javaslatcsomagot készítünk és nyújtunk be.

4. Internetes jogdíjak

Oláh András: A nagy forgalmú online értékesítő felületek megjelenésével együtt hihetetlen mennyiségű adatforgalom ömlik az Artisjus felosztási rendszerére. Nem ritka e felületeken a százezres, milliós nagyságrendű audio és audiovizuális műsorkéféleség, míg a hagyományos felosztási alapoknál „csak” tízezres a nagyságrend.

A „long tail” jelenség arra az ábrára utal, amely azt mutatja meg, hogy egy-egy zeneszámot hányan tekintettek meg, töltötték le.

5. ábra: a „Long tail” hatás

A számok azt mutatják, hogy a megtekintések 90%-át egy viszonylag szűk repertoár „termeli meg”, a befolyó jogdíj többi része olyan művekre esik, amelyek csak néhány (akár 1-1) megtekintéssel, letöltéssel rendelkeznek. A felhasználási görbe tehát nagyon magasról indul – néhány kiemelt dalra nagy érdeklődés jut –, majd meredeken esik, azonban a nulla pontot nem éri el, hanem az alacsony értékeknél nagyon hosszan elnyúlva terül el.

Ezzel a problémával mostanában minden jogkezelő találkozik. A megoldás megtalálásában ezért sokat segített a külföldi szabályzatok ismerete. A most elfogadott Artisjus-megoldás ezekkel összhangban a következő:

- az egyesület a beérkezett elhangzási listát automatikus beazonosító szoftverek segítségével dolgozza fel. Ha a szoftver megtalálja a művet az adatbázisban, az bekerül a felosztásba.
- ha azonban az automatikus beazonosítás sikertelen, és manuális munkára van szükség, ott – felosztásonként – csak az 50 Ft fölötti jogdíjforgalmú művek kerülnek feldolgozásra, majd felosztásra. (Ez a limit nemzetközi összehasonlításban alacsony, általában 25-50 eurócentes határt szoktak alkalmazni.)

2. Hogyan juthatok több jogdíjhoz? Szerzők tapasztalatai

2.1. Ricsipí: a műbejelentés rejtelmek

Nem újdonság, hogy minden új dalt be kell jelenteni, azt viszont még mindig el kell mondani a zenészeknek, hogy ez a szerző dolga, ne bízsa másra. A szövegíró és a zeneszerző része főszabályként a mechanikai jogdíjknál 50-50, nyilvánosnál 40-60 százalékban oszlik meg. Kevesen tudják, hogy ezeket a százalékokat egyénileg is meg lehet határozni.

Ha a mű születésekor elmulasztották a bejelentést, erre később is lehetőség van. Az Artisjus 5 évig megőrzi a jogdíjakat, így az elkésző bejelentés is hozhat jogdíjat.

A mű adatainak megadásakor hasznos lehet alcímet is adni a dalnak. Itt arra kell gondolni, hogy a közönség miről ismeri a számot (például a refrén első sora), mert jó eséllyel ezt, és nem a valódi címet fogják megadni, amikor elhangzik valahol a dal.

A szerzői megbízás aláírásával ingyenessé válik a bejelentés, tehát minden szerző tudja választani az ingyenes bejelentés útját. A jó hír, hogy hamarosan online is lehetőség lesz műbejelentést tenni.

Tóth Péter Benjamin összefoglaló:

- miért fontos a gyors műbejelentés?
 - o Jogvita esetén nagyon jól tud jönni a műbejelentés a bizonyítási eljárásban.
 - o Otthon sokan nem vezetnek nyilvántartást a műveikről, ezt nálunk elérhetik, akár a SZIR-en keresztül is.
 - o ISWC kódot adunk a műveknek, és a nemzetközi adatbázisokban is regisztráljuk.
- vannak-e „trükkök” a műbejelentésnél?
 - o érdemes feltüntetni a „jellemző előadót”, pl. azt a zenekart, amelyik rendszerint játszani fogja a dalt
 - o ha a szerző ad megbízást az Artisjusnak a jogkezelésre, a műbejelentés ingyenes,
 - o a műbejelentés mellé hangzóanyagot is le kell adni – ezen mindig legyen track lista is, hogy mindegyik dalt be lehessen azonosítani
 - o a műbejelentést minden szerző írja alá,
 - o az alternatív címek hasznosak.

2.2. Szabó Attila (Csík zenekar): koncertlisták

Jogdíj csak akkor van, ha megérkezik utána a befizetés a kocsmatól, a klubtól, a fesztiváltól, tehát a koncert szervezőjétől. Tehát tudatosítani kell a szervezőkben, hogy fizessenek jogdíjat, és szolgáltatassanak adatot. A Csík zenekar az ügyeinek intézése során azt a megoldást találta ki, hogy a koncert lejelentő lapot kitöltik precízen, rögtön az adott koncert után. Ezzel a koncert másnapján megkeresik a szervezőt (=jogdíjbefizetőt) emailben, jelezve, hogy a szervezőnek ezt már csak továbbítania kell az Artisjusnak. Ennek a befizető is örül, hiszen nem neki kell elkészíteni az elhangzott számok listáját. Ugyanakkor, mivel a zenekar az e-mail másolatába beteszi az Artisjus címét is (ugyfelszolgalat@artisjus.com), ebből azt is láthatja a szervező, hogy nem érdemes „elsumákolni” a koncertet, mert már az Artisjus is tud róla.

Tóth Péter Benjamin összefoglaló

- Érdeemes tudni: a zártkörű rendezvények (pl. születésnap) után a szerzői jogi törvény szabályai miatt az Artisjus nem tud jogdíjat szedni.
- Ha a fellépő leadja koncertjeinek listáját, az Artisjus meg fogja keresni a helyszíneket, szervezőket. Nincs azonban ok aggódni: a kollégák mindig megőrzik a bejelentő anonimitását a reklamációkor.
- A koncertlistákat érdemes negyedévente elküldeni az Artisjus Szerzői Ügyfélszolgálatára (ugyfelszolgalat@artisjus.com) Pontos dátum, helyszín és a művek listája - ezeket kell elküldeni. (Külföldi koncertek esetében ugyanezeket kell elküldeni, de a helyi szervező neve és elérhetősége is szükséges, és különösen ügyelni kell arra, hogy a koncertlistán szereplő valamennyi dal be legyen jelentve.)

2.3. Tóth Szabi (Sugarloaf): függőszámla-feloldások: trükkök és tippek

Ha az Artisjushoz adat érkezik elhangzásról, de a mű nincs bejelentve, akkor ez a dal, pontosabban a rá eső jogdíj függőszámlára kerül. Probléma szokott az is lenni, hogy a tévék, szervezők rossz címmel jelentik le az elhangzásokat, például elírják a dal címét. Emiatt talán érdemes minél egyszerűbb címet adni a művünknek.

Az így „elakadt” jogdíjakat érdemes kb félévente-évente személyesen egyeztetni a Szerzői Ügyfélszolgálaton. A személyes ügyintézés itt nagyon sokat segít, mert folyamatos interakció van az ügyintézővel, így a hiányzó műbejelentéseket rögtön el lehet intézni, vagy éppen ki lehet egészíteni a művek adatait alternatív címekkel.

Fortélyok, tudnivalók összefoglalva: <http://prezi.com/akxixy4nn01b/zene-jogdij-odafigyelsz/>

3. SZIR Online műbejelentés

Nagy Mihály (Artisjus, Informatikai Főosztály, fejlesztési vezető)

Az Artisjus hamarosan élesíti az online műbejelentő a rendszert, ami a SZIR-en keresztül fog majd működni, tehát ide mindenkinek regisztrálnia kell, aki élni szeretne majd az online műbejelentés lehetőségével. A regisztráció csak személyesen történhet biztonsági okokból. Szintén emiatt van az, hogy időkorláttal ellátott belépési jelszóval lehet csak belépni a SZIR-be, amelynek jelenleg már 1700 regisztrált tagja van.

Az online műbejelentést mindig a dalban érintett egyik szerző indítja el, a többi szerzőtársat is ki kell választania, akik e-mailes értesítést kapnak majd a műbejelentés elkezdéséről. (Fontos: Az online műbejelentéshez minden szerzőnek SZIR-regisztrálnak kell lennie!) Ezt követően a szerzők a SZIR-be belépve jóváhagyhatják vagy elutasíthatják a szerzőségeket. Ha az összes szerző jóváhagyta a művet, akkor még az Artisjus oldalán történik egy validálás, ezután regisztráljuk az adatbázisba a művet. Akkor ér véget a műbejelentés a szerző részéről, ha feltöltik a szerzők a hanganyagot vagy a kottát.

Mostantól lehetőség van a személyes adatok online módosítására is.

Prezentáció elérhető itt: <http://www.scribd.com/doc/115606085/Online-m%C5%B1bejelentés-az-Artisjusnal>

Kérdések

1. Ha a szerzőtársam nem SZIR felhasználó, nincs lehetőség online műbejelentésre?
 - a. Nincs, ilyenkor a hagyományos „papíralapú” bejelentést lehet megtenni.
2. Ha kottát csatolok, nincs korlátja a fájl terjedelemnek?
 - a. 5 jellemző oldal csatolása elegendő, és ez jó eséllyel nem haladja meg a korlátokat
3. Banki adatokat lehet módosítani?
 - a. Igen, lehet. Ezt minden esetben a Pénzügyi Főosztály munkatársai fogják jóváhagyni. Fontos tudni, hogy a rendszer nagyon biztonságos, komoly etikus hacking teszten is átment.
4. A szerzőségi arányokat mindig meg kell adni manuálisan?
 - a. Nem, erre van a rendszerben egy külön gomb: „százalékok automatikus beállítása”.
5. A korábban bejelentett művekhez utólag alternatív címeket hozzá lehet adni az új rendszeren keresztül?
 - a. Egyelőre nem, de mivel létező igény, ezért már fontolóra vettük ennek fejlesztését.

(beszámoló vége)